

عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر پدیده روسپی‌گری در شهر راز در سال

دکتر حسین ایزدی^۱ و افراسیاب زرغامی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۱۴

تاریخ وصول: ۹۳/۷/۷

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی پدیده‌ی روسپی‌گری در شهر شیراز در سال ۱۳۸۹ است. در مجموع برای این تحقیق پنج سؤال در نظر گرفته شده، که بر مبنای آن پنج فرضیه مطرح می‌گردد. ۱- نقش عوامل زندگی شهری (تحصیلات بالا، شهرنشینی، وسایل ارتباط جمعی و تحصیلات پایین والدین) در روسپی‌گری چیست؟ ۲- عدم نظارت اجتماعی بر روسپی‌گری چه آثاری دارد؟ ۳- کارکرد منفی خانواده چه آثاری بر توسعه‌ی این بلا دارد؟ ۴- ناهنجاری اخلاقی چه نقش مضری در این پدیده دارد؟ ۵- عوامل فردی (زیبایی چهره، حاشیه‌نشینی، فقر، اعتیاد و درآمد بالای روسپی‌گری) چه نقشی در بحث ما دارد؟ روش پژوهش پیمایشی و صورت توصیفی و تحلیلی است. صد نمونه از زنان روسپی و صد نمونه عادی مورد سؤال واقع شده‌اند. پرسش‌نامه‌ای برای جمع اطلاعات با سی سؤال فراهم شده و به کمک نرم‌افزار SPSS و آزمون آماری در قالب جداول توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج بدست آمده، که فرضیات را تأیید می‌کند به این شرح است: الف) ۴۹٪ زنان روسپی عوامل زندگی شهری را در رخداد روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند و تنها ۲۰٪ زنان عادی به این مسئله اشاره داشتند؛ ب) ۴۷٪ از زنان روسپی مسئله‌ی عدم نظارت اجتماعی را عامل این پدیده دانسته و ۴۴٪ زنان عادی به این عامل اشاره کرده‌اند؛ ج) در بحث کارکرد منفی خانواده، ۷۹٪ از زنان درگیر این عامل را باعث معضل روسپی‌گری دانسته و ۵۸٪ زنان عادی به این نقش اشاره کرده‌اند؛ د) نقش ناهنجاری اخلاقی را در ایجاد روسپی‌گری ۵۱٪ درصد زنان روسپی و ۳۵٪ زنان عادی برشمرده‌اند؛ ه) به نقش عوامل فردی، ۵۹٪ زنان روسپی و ۵۳٪ زنان عادی توجه داده‌اند؛ بنابراین هر پنج عامل در روسپی‌گری رابطه‌ی معنادار دارند ($P < 0.05$).

مفاهیم کلیدی: عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، روسپی‌گری

^۱ عضو هیئت علمی گروه حقوق دانشگاه شهید چمران اهواز (نویسنده‌ی مسؤل)

Izadihamid75@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد گرایش جزا و جرم‌شناسی مرکز آموزش‌های بین‌المللی خلیج فارس، دانشگاه آزاد اسلامی

a_zarghami@gmail.com

مقدمه و بیان مسأله

هم‌آغوشی زن و مرد امری شگفت‌انگیز و از دیدگاهی، پیچیده در زندگی بشر است. در این میان، اگر روح و جسم با هم آمیخته شوند، حماسه‌ای شورانگیز برپا شده که باعث فخر تاریخ بشری گشته، و اگر تنها این هم‌آمیختگی در آمیزش دو جسم خلاصه شود، تراژدی غم‌انگیزی در پی دارد.

پدیده‌ی روسپی‌گری شکل بارز آمیختگی دو جسم است که پدیده‌ی غم‌انگیزی بوده، با سابقه‌ای تاریخی؛ بشر امروز با همه‌ی ابهت و صلابت که به خود نسبت می‌دهد نه تنها با مقابله‌ی با آن توفیق قاطع نداشته، بلکه برعکس، با استفاده از دستاوردهای فنی و ارتباطات جدید از قبیل تلفن، شبکه‌های اینترنتی، نرم‌افزارها، تلویزیون، ماهواره و ... بیش از پیش به توسعه‌ی فاجعه‌انگیز آن دامن زده است.

از دیدگاه علمی جامعه‌شناسی جرم و بزه‌کاری، شناخت ارتباطات هم‌نواپی و کج‌روی، از مطالعات در زمینه‌های اجتماعی است.

در جوامع امروز خرده فرهنگ‌هایی وجود دارد که چه بسا عملی که در خارج آن خرده فرهنگ، کج‌روی تلقی می‌گردد، با هنجارهای خود آن خرده فرهنگ، هم‌نواپی دارد. در مثال، بر یک عضو جدید باند روسپی فشار زیادی می‌آید تا برای اثبات، شایستگی خویش برای سایر اعضاء، پول و یا کالایی به دست آورد و یا سعی نماید درآمد بیشتری کسب نماید، که نتیجه‌ی این کار فروش شخصی‌ترین دارایی انسان، که همان بدن وی است، می‌باشد (سخاوت، ۱۳۶۵: ۶۶).

پدیده‌ی روسپی‌گری ریشه در عوامل و ناهنجاری‌های مختلفی دارد. از یک سوی، اختلافات زیاد ناشی از قدرت و ثروت و عدم تساوی در استفاده از امکانات در جامعه، فزون‌طلبی، طبع زیاده‌خواهی و تنوع و عدم امکان ارضای این خواسته‌ها توسط همه به طور مساوی، باعث می‌شود (که با این که نمی‌شود ادعا کرد که این بلای خانمان‌سوز مخصوص فقرا باشد) که اذعان کنیم که در بخش‌های فقیرتر جامعه این پدیده بیشتر رخ نماید.

در ضرورت و اهمیت تحقیق، همین بس که به گواه صاحب‌نظران، هیچ پدیده‌ای به اندازه‌ی روسپی‌گری مظلومیت را بر زن حاکم ننموده است.

زندگی شهر نشینی، شکاف طبقاتی، تراکم جمعیت در مناطق شهری، بالا رفتن سن ازدواج، تغییر ساختار خانواده، کارکردهای ضعیف عاطفی، سست شدن بنیاد خانواده و مهم‌تر از همه‌ی این‌ها از بین رفتن نظارت اجتماعی که از دیدگاه، "اگوست کونت" همان قدرت معنوی بوده، موجب رواج بی‌هنجاری در سطح جوامع که از عوامل روسپی‌گری است، می‌باشد.

انگیزه‌ی تدوین این پژوهش، اهمیتی است که سلامت انسان‌ها و نیمه‌ی مظلوم قرار گرفته‌ی آنان، یعنی زنان دارند.

حفظ حقوق اجتماعی زنان و داشتن جامعه‌ی سالم انسانی در راستای اجرای اهداف عالی انسانی است. در نقطه‌ی مقابل، انحرافات اخلاقی، پیامد انحرافات اجتماعی را خواهد داشت.

انحرافی به نام روسپی‌گری در ابعاد مختلف فرهنگی، عاطفی، اجتماعی و حتی فیزیولوژیکی، معضلاتی به همراه آورده که بیماری ایدز و اضمحلال فرهنگی و انحطاط انسانی نتیجه‌ی آن است.

منطقه‌ی مورد پژوهش از آنجا که هم بعنوان یک نماد سنتی و شهر عشیره‌ای و هم نمادی از تأثیر مدرنیسم و داشتن خصوصیات شهر صنعتی و از سوی سوم، شهری که محل آمد و شد افراد زیادی بعنوان توریسم و همچنین، پلی بین ایران و سایر کشورهای خلیج فارس و غرب ایران تلقی گردیده، به خاطر عوامل ذکر شده دارای شکاف‌های عمیق طبقاتی می‌باشد؛ بنابراین جایگاه مناسبی برای یک تحقیق میدانی و دقیق راجع به پدیده‌ی روسپی‌گری می‌باشد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر عوامل اجتماعی - اقتصادی بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شهر اهواز در سال ۱۳۸۹ است.

اهداف فرعی که در بطن و داخل هدف اصلی جای دارند:

- ۱- تعیین نقش و میزان تأثیر زندگی شهری بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شیراز در سال ۱۳۸۹.
- ۲- تعیین میزان تأثیر و کارکرد منفی نقش خانواده بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شیراز در سال ۱۳۸۹.
- ۳- تعیین میزان تأثیر ناهنجاری‌های اخلاقی بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شیراز در سال ۱۳۸۹.
- ۴- تعیین میزان تأثیر کاهش نظارت‌های اجتماعی بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شیراز در سال ۱۳۸۹.
- ۵- تعیین میزان تأثیر عوامل فردی (زیبایی چهره، حاشیه‌نشینی، حقارت‌های شخصی و ...) بر پدیده‌ی روسپی‌گری در شهر شیراز در سال ۱۳۸۹.

چارچوب نظری پژوهش

رعایت چارچوب نظریه‌ی تحقیق، داشتن الگوی مفهومی بنیادی است که از طریق آن محقق می‌تواند بین عوامل مؤثر در ایجاد مسئله‌ی تحقیق ارتباط برقرار کرده و فرضیه‌های قابل آزمون خود را مطرح نماید.

هر چند شاکله‌ی کار و عمده‌ی محتوای تحقیق میدانی است؛ اما برای عمق‌بخشی به کار، شناخت مبانی نظری لازم است زیرا اولاً نظریه‌ها فرضیه‌ها را پدید آورده و ثانیاً مشاهدات باعث تعمیم داده‌ها گشته و در مقام سوم تعمیم برای پشتیبانی از نظریه و تأیید یا رد آن کاربرد دارد.

بنابراین برای ورود به بحث، در ابتدا بحث روسپی‌گری که در اصطلاح جامعه‌شناسانه، کج‌رفتاری و به تعبیر روانشناسانه ناهنجاری شناخته می‌شود را در حوزه‌ی نظریات مطرح نموده، پس آنگاه به مطالعه‌ی میدانی که هدف اصلی پژوهش است می‌پردازیم.

از دیدگاه صاحب‌نظران مواردی را که می‌توان به صورت استقرایی مؤثر بر بزهکاری دانست که از جمله‌ی بزهکاری‌های مهم، روسپی‌گری است، به صورت زیر لیست نمود:

۱- مشکلات اخلاقی پدر و مادر: الگوهای نامناسب اطرافیان منجر به تقلید کورکورانه‌ی نوجوانان از آنان گشته، کج‌روی اخلاقی در خانواده موجب بدآموزی و زمینه‌ساز انحراف اخلاقی در نوجوانان می‌گردد (ماهنامه‌ی تربیتی پیوند، پاییز ۸۳). بدون شک پدر و مادری که نسبت به عفت خانواده و پاکدامنی حساسیت لازم را نداشته باشند. زمینه‌ی انحراف و بی‌عفتی که از آن جمله، روسپی‌گری است را آماده می‌سازند. از این نظریه در سؤال تأثیر عامل کارکرد منفی خانواده و بر روسپی‌گری می‌توان سود برد.

۲- رویکرد جامعه‌شناختی: در بحث رویکرد جامعه‌شناسانه به « بزه » و یا « جرم » به طور عمده نظریات "دورکیم" محور مباحث است. ویژگی این نظریات پیچیدگی و دارای ابعاد مختلف بودن آنان است ولی در هر صورت تأثیر آن‌ها در شناخت جرائم و بزهکاری غیر قابل انکار است. بر اساس این نظریه جرم، پدیده‌ای طبیعی بوده و از فرهنگ، تمدن و فضاها هر اجتماعی ناشی می‌شود.

در سیر تکامل فرهنگ‌ها مفهوم بزه، نوع و کیفیت آن، دگرگون گشته و تجدیدگرایی نیز نقش مهمی در تنوع آن دارد. به همین علت در تعریف بزه، به هنجارهای اجتماعی توجه شده و عملی را مجرمانه می‌دانند که خلاف هنجارهای جامعه بوده و احساسات و وجدان گروهی یا جمعی را متأثر کند (ازکیا، ۱۳۶۲: ۳۱۲).

به طور طبیعی از نظریه‌ی فوق در جهت سنجش تأثیر متغیر نظارت اجتماعی و شهرنشینی بر روسپی‌گری می‌توان استفاده کرد.

۳- نظریه‌ی نقش ارتباطات با نزدیکان در کژرفتاری: این نظر که نظر "سازرلند" می‌باشد، بر این مبنا است که جرم زمانی اتفاق می‌افتد که موقعیت مناسب آن برای عامل رفتار فراهم شود.

این نظریه بیشتر و تنها جنبه‌ی نظری داشته و به خاطر مراحل مختلف، مشکلات تحقیق، آزمون تجربی نشده، فرایندی که به بزهکاری ختم می‌شود، بر طبق این نظر به این شرح است:

(الف) جرم یا بزهکاری آموختنی است و موروثی نیست؛ تا فرد نیاموزد، به فکر انجام آن نمی‌افتد.

(ب) آموزش از ارتباط با افراد حاصل شده و بیشتر شفاهی و با کلمات است، گاهی نیز از طریق حرکات چهره و قیافه صورت می‌گیرد.

(ج) بخش اعظم رفتار بزهکارانه به وسیله‌ی کسانی که با بزهکار صمیمی هستند آموزش داده می‌شود، بنابراین مراکز ارتباطی مثل سینما، روزنامه‌ها و مجلات نقش جزئی دارند.

(د) آموزش بزهکاری دارای مراحل بوده؛ اول؛ فنون ارتکاب که هم ساده و هم پیچیده می‌باشد. دوم؛ جهت دادن به انگیزه‌ها و گرایش‌ها و کشش‌های درونی؛ سوم؛ توجیه (خوب جلوه دادن) عمل بزهکارانه.

(ه) کسب انگیزه و میل به ابزارها و کشش‌های درونی نیز آموختنی است. انسان‌ها مطیع هنجارها بوده و رعایت آن را لازم می‌دانند. ولی گاه فرد در محیطی زیست می‌کند که نزدیکان او مخالف اطاعت از هنجارها هستند و همچنین در جامعه چه بسا فرد مواجه با هم رعایت کنندگان هنجارها و هم مخالفان هنجارها باشد.

(و) در شرایطی فرد بزهکار می‌شود که همراهی و آمیزش او با موافقان شکستن قواعد بیشتر از همراهی با مخالفان هنجارشکنی می‌باشد.

نکته‌ی مهم این است که محور نظریه‌ی "سازرلند" این بند است: « که زمانی بزهکاری تحقق می‌یابد که بزهکار با درستکاران و مخالفان هنجارشکنی درمی‌افتد، روابط فرد با دیگران تا زمانی که به مسئله‌ی بزه مرتبط نیست جزء نیازها بوده و تأثیری در رفتار بزهکارانه ندارد ».

(ز) رفتار بزهکارانه در ارتباط با الگوهای بزهکاری و غیر بزهکاری فرایندی مشابه سایر رفتارهای اجتماعی دارد؛ یعنی یادگیری بزهکاری منحصر و محدود به تقلید نیست و بزه از طریق ارتباط و وسوسه شدن بزهکار توسط عوامل مختلف انجام می‌شود ولی این فرایند تقلیدی نیست.

ه) ارزش‌ها و نیازهایی که توسط بزهکاری بیان می‌شود، ایجاد شده‌ی توسط خود بزهکار نیست، چرا که اعمال غیر بزهکارانه نیز همین نیازها و همین ارزش‌ها را بیان می‌دارد. برای مثال دزد برای رسیدن به پول دزدی می‌کند، انسان‌های شریف نیز با تلاش و کار کسب پول می‌نمایند (سازرلند، ۱۹۸۲: ۵۲-۴۳).

از تأمل در اندیشه‌های سازرلند روشن می‌شود که ایشان نظر دارند که بزهکاری را به صورت فردی بیان نموده و اصطلاح "ناهماهنگی میان عناصر اجتماعی" را نپسندیده‌اند و به جای آن "ساخت اجتماعی" را ترجیح می‌دهند. سازرلند دسترسی به نظام‌های اجتماعی مختلف را مهم دانسته و معتقدند که نظام‌های ارزشی متفاوت، انتقال ارزش‌ها را تسهیل کرده و گاه مانع می‌شود (همان: ۵۵).

از مبانی و ساختار این نظریه در جهت سنجش تأثیر گروه‌های هم سال و مرتبط و همچنین نقش وسایل ارتباط جمعی بر پدیده‌ی روسپی‌گری می‌توان استفاده کرد.

۴- نظریه‌های "رلکس و راس": علت زیادی انحراف در بعضی از جوامع را دانشمندی نظیر "رلکس"، عدم قدرتمند بودن کنترل بیرونی می‌دانند (ممتاز، ۱۳۸۱؛ به نقل از هولگویی، ۱۳۶۵: ۲۱۸).

راس نیز در کتاب خود "کنترل اجتماعی"، "دین و مذهب" را از اساسی‌ترین وسایل کنترل درونی می‌دانند. به نظر او: «انسان هنگامی که دور از چشم آشنا و بیگانه است نه قانون، نه افکار عمومی و نه هیچ چیز دیگر اعمال وی را مهار و کنترل نمی‌کند، بلکه در این مورد کنترل در پرتو ایمان به قدرتی صورت می‌گیرد که در همه‌ی مکان‌ها شاهد اعمال آدمیان است و رفتار مطلوب را پاداش داده و بزهکار را مجازات می‌کند» (نمایه پژوهش، ۱۳۸۰).

از نظر رلکس و راس نیز می‌توان جهت سنجش تأثیر پایبندی به مذهب و نظارت اجتماعی را بر پدیده‌ی روسپی‌گری استفاده کرد (رابطه‌ی عکس داشتن).

۵- نظریه‌ی "آسیب‌شناسان": آسیب‌شناسان نتایج حاصل از اعتیاد پدر و مادر، سستی بنیاد خانواده، کمبود عواطف، عوارض تبهکاری و آلودگی پدر و مادر را، بدآموزی، تقلید ناروا و سپس ارتکاب بزه می‌دانند (شامبیانی، ۱۳۷۵: ۹۱).

از این نظریه می‌توان جهت سنجش متغیر مشکلات اخلاقی والدین در پدیده‌ی روسپی‌گری استفاده کرد.

آسیب دیگری که به قول کارشناسان متوجه جوانان است، دامنه‌ی گسترده‌ی استفاده از وسایل ارتباطی، وسایل رایانه‌ای، اینترنت و فیلم‌ها و نرم‌افزارهای رهن عفت عمومی است. بعنوان مثال، اینترنت پر از سایت‌هایی است که چون گرگ منتظر شکار کودکان و نوجوانان است (نمایه‌ی پژوهش، ۱۳۸۵).

از این دید آسب‌شناسانه نیز می‌توان جهت سنجش عامل زندگی شهری در پدیده‌ی روسپی‌گری سود برد.

۶- نظریه‌ی "یونگ": یونگ روان‌شناس سوئیسی معتقد است که: « بسیاری از افراد که انحرافات اخلاقی دارند از لحاظ روحی سالم و به علت ناهنجاری کمی و کیفی و یا تأثیر عوامل اجتماعی و تعلیم و تربیت و سستی مبانی اعتقادی به انحراف کشیده می‌شوند » (دانش، ۱۳۶۶: ۲۱۹).

به نظر می‌رسد که از این نظریه نیز می‌توان به سنجش نقش عوامل مختلف و یا متغیرهای گوناگون درونی و بیرونی در پدیده‌ی روسپی‌گری استفاده کرد.

۷- نظریه‌ی همنشینی "ساترلند": بنا بر این نظریه « پیوستن نوجوانان به گروه همسالان بزهکار احتمال انحراف را بالا می‌برد » (نمایه‌ی پژوهش، ۱۳۸۵).

در دیدگاه "مرتون" « فقر تنها متغیر تعیین‌کننده نیست، بلکه فقرا وقتی بزهکار می‌شوند که شیفته‌ی رسیدن به ارزش‌های تأیید شده در جامعه باشند و بنابراین به رقابتی وارد می‌شوند که رقبا‌ی آنان فرصت‌های بیشتری از آنان دارند، در چنین وضعیتی رفتار ضد اجتماعی آنان طبیعی است » (سخاوت، ۱۳۶۵: ۵۴).

از این نظریه جهت سنجش تأثیر متغیر اقتصادی و گروه همسالان در پدیده‌ی روسپی‌گری می‌توان استفاده کرد.

۸- نظریه‌ی فرصت‌های نابرابر اساس فرضیه‌ی "کلوارد" و "اوهلین": هر فرد از نظر دسترسی داشتن فرصت‌های مجاز و غیر مجاز، جای خاصی داشته و خلاصه راه‌ها برای همه‌ی افراد در استفاده از فرصت‌های مساوی وجود ندارد. این تفاوت موقعیت‌ها و تفاوت‌ها در راه‌یابی به بزهکاری نیز هست. برای مثال اگر به طور وسیع فرصت‌ها را برای درآمدزایی و اشتغال نیز محسوب کنیم، نتیجه آن می‌شود که چه بسا راه عادی برای رسیدن به مال و کسب درآمد وجود نداشته و از اینجاست که انحراف ایجاد می‌گردد. از این نظریه نیز در جهت مطالعه‌ی تأثیر متغیر درآمد بالای ناشی از تن‌فروشی بر جذب به روسپی‌گری مدد گرفت.

۹- نظریه‌های مبتنی بر ارتباط "مسائل اقتصادی" و "فقر" بر بزهکاری: "آلفرد مارشال" اقتصاددان معروف می‌گوید: « مقدار تأثیری که درآمد فرد بر رفتار می‌گذارد کمتر است از اثری که روش‌های کسب درآمد دارند، در روابط خانوادگی و مذهبی و دوستی‌های اجتماعی چه بسا کسانی که بضاعت مالی چندانی ندارند قادر هستند به فعالیت‌های دست‌زند که دل‌خوشی‌های بزرگی ایجاد کند » (فرجاد، ۱۳۷۱: ۱۱۶).

"ویلیام باگز" اقتصاددان هلندی برعکس « فقر را علت اصلی همه‌ی انحرافات می‌داند. بر این نظریه اعتراضات زیادی شده که خلاصه‌ی آن این است که انحرافات، خاص فقرا

نیست و ثروتمندان و اغنیا نیز بزهکار می‌شوند. علت بزهکاری آنان را باید در رفاه بیش از حد اقتصادی و فقر فکری و معنوی جست و جو کرد « (همان: ۱۸۱).

قرآن نیز مؤید است که انسان نیز وقتی خود را بی‌نیاز دید طغیان می‌کند. "درگریف" جرم‌شناس بلژیکی معتقد است « که ارائه‌ی دقیق تأثیر وضع اقتصادی بر بروز بزهکاری مشکل است؛ چه بسا در دوره‌ی رونق اقتصادی شاهد فزونی بزهکاری باشیم « (دانش، ۱۳۶۶: ۲۸۸).

"یونگر" (۱۹۴۰-۱۸۷۶)، اندیشمند هلندی معتقد است که « بین شرایط اقتصادی و جرم رابطه‌ی مستقیم هست « (همان: ۲۸۶).

در مجموع از این نظریه می‌توان به سنجش تأثیر فقر، درآمد، رفاه، روابط خانوادگی و فعل و انفعالات این امور بر هم و رابطه‌ی آن‌ها با فقر فرهنگی و معنوی سخن گفته و تأثیر این مجموعه را بر پدیده‌ی روسپی‌گری بررسی کرد.

۱۰- نظریه‌ی مبتنی بر "مکان سکونت" و "شرایط خاص زیستی" بزهکاران: "دکتر مهاجر" و بعضی از اندیشمندان را این نظر هست که « به طور معمول حاشیه‌نشینان و کسانی که از خارج شهرهای بزرگ برای زندگی بهتر به شهر کشیده می‌شوند و جاذبه‌های شهری آنان را مجذوب می‌کند و در کنار شهرها (چون نمی‌توانند در مرکز و جاهای اصلی شهر اسکان پیدا کنند) سکونت کرده، با این موقعیت‌یابی تا حدود زیادی هویت خود را می‌بازند و در نهایت به انحرافات زیادی کشیده می‌شوند. برای این گروه بسیاری از ویژگی‌های جامعه‌ی جدید، غریب و ناشناخته است و بنابراین از جذب و ادغام در آن احتیاط می‌ورزند ولی از سوی دیگر به خاطر پذیرفته شدن در فرهنگ جدید و کسب امتیاز خاص (شغل، سکونت، دوست‌گزینی و تحصیل و درآمد) به اجبار به فرهنگی کشیده می‌شوند که چه بسا باور ندارند. این گروه گر چه خود دارای مشکلات هستند ولی برای جامعه مشکل‌ساز می‌شوند « و حتی کار به جایی رسیده که نظریه‌ای هست که حاشیه‌نشینان منبع فساد، انحراف و فحشا هستند (نشریه‌ی راه مردم، مرداد).

از این نظریه می‌توان در بحث عوامل فردی و نقش آن در روسپی‌گری استفاده کرد.

۱۱- رویکرد نقش "شکل ظاهری" در بزهکاری: این نظریه نه مبتنی بر دیدگاه‌های اجتماعی و نه اقتصادی و نه حتی به تعبیر خاص روان‌شناسی است بلکه حتی اگر تصور شود که این رویکرد تیپ‌شناسانه است، مقصود تیپ‌شناسی مبتنی بر جلوه‌های ظاهری، "شلدون" و "کراچمر" تأثیر شکل ظاهری و به اصطلاح ریخت بدنی را در پاسخ فرد نسبت به موقعیت طرح نموده‌اند. سه تیپ شخصی "آندومرفیک، فرومرفیک و آکتومرفیک" در مطالعات شلدون، نشان داده شده که طیف‌های شخصیتی، تأثیر بسیاری در رفتار بزهکارانه دارد. مطالعات "گلاک" در مورد پانصد نفر بزهکار و پانصد نفر غیر بزهکار از سه گروه بالا،

گروه میانی فرورمفیک را مساعدتر برای بزهکاری معرفی کرد. گر چه در مطالعات او از چهل و دو عامل فرهنگی و اجتماعی نیز یاد شده که آن عوامل نیز با بزهکاری همبستگی دارند (سخاوت، ۱۳۶۵: ۸۱).

این مطالعات نیز می‌تواند در جهت سنجش تأثیر متغیر عوامل فردی (شکل ظاهری، پدیده‌ی زیبایی صورت، تیپ فردی) بر پدیده‌ی روسپی‌گری مورد استفاده قرار گیرد.

پیشینه پژوهش

الف) تحقیقات داخلی

علاوه بر مجموعه کارهایی که برای مقاطع مختلف تحصیلات دانشگاهی و دروس خاص با عناوین انحرافات رفتاری، آسیب‌شناسی اجتماعی، بزهکاری، جامعه‌شناسی انحرافات، انحرافات اجتماعی ارائه شده به طور مشخص و موردی در همین بحث بزهکاری از نوع تن‌فروشی زنان که روسپی‌گری نامیده می‌شود در مجموعه‌ای که در آن هیأتی از مؤلفان تحقیق نموده‌اند و با عنوان مسائل اجتماعی ایران توسط دانشگاه پیام نور منتشر شده است به طور خلاصه این‌گونه سخن گفته‌اند.

در این تحقیق با چهل و هفت روسپی مصاحبه شده است، جالب آن که ۲ درصد این آسیب‌دیدگان، این آسیب را قبل از سن دوازده سالگی تجربه کرده‌اند. ۶۲ درصد این با مشکل را بین دوازده تا بیست سالگی خود مواجه بوده‌اند.

تنها ۷/۴۵ درصد این گروه، یعنی بیش از یک سوم آنان این دوران را بدون حضور پدر و مادر سپری کرده‌اند؛ یعنی یتیم بوده و یا مربی نداشته‌اند. ۴۴/۲ درصد، خود را موجودات بی‌ارزش در خانواده می‌دانستند. در صورتی که این خود کم‌بینی و احساس حقارت در غیر این گروه (زنان عادی)، ۳/۴ درصد است.

از نظر عوامل رسیدن به این مرحله و این حالت نکبت‌بار قابل ذکر است که ۲۲/۵ درصد، آنان در کودکی مورد سوء استفاده‌ی جنسی قرار گرفته‌اند و و با نهایت تأسف، ۱۱ درصد، این سوء استفاده‌ها توسط نزدیک‌ترین افراد یعنی، پدر، برادر، دایی و ... که این مسئله نه تنها قبح این انحراف را در هم شکسته، بلکه عاملی برای دل‌مشغولی دائم در زندگی فرد گردیده است.

یافته‌ی دیگر این تحقیق آن که، ۲۲/۵ درصد، از کسانی که در کودکی مورد سوء استفاده قرار گرفته‌اند این رویداد را تلخ‌ترین نکته‌ی زندگی خود می‌دانند.

باز در این تحقیق می‌یابیم که ۳۹ نفر از این ۱۴۷ نفر، یعنی بیش از یک چهارم در سنین کودکی از خانه فرار کرده و وارد فضای روسپی‌گری شده‌اند.

از نظر تحصیلات از ۱۴۷ نفر تنها ۷ درصد تحصیلات دانشگاهی و ۱۱/۵ درصد متوسطه و ۷۸/۲۳ درصد، راهنمایی و پایین تر بوده‌اند. حدود ۷/۵ درصد از این افراد، پدر و مادر سرپرست نداشته‌اند، پس بقیه تا ۳۷/۵ درصد پدر و مادر داشته‌اند ولی آنان سرپرستی نمی‌نموده‌اند.

۵۴/۱ درصد شوهران زنان روسپی، یا معتاد بوده و یا در قاچاق مواد مخدر نقش داشته‌اند و تنها ۱۹/۵ درصد از همسران این گروه مجرم نبوده‌اند. ۶۸ درصد این گروه به وسیله‌ی دوستان و هم‌محلله‌ای‌های خود با روسپی‌گری آشنا شده‌اند.

۴۹/۵ درصد این گروه گسترش مواد مخدر در محله‌ی خود گزارش کرده‌اند. نتیجه، یا خود معتاد بوده‌اند یا چندین بار به تناوب مواد مخدر استعمال نموده‌اند (هیئت مؤلفان، ۱۳۸۳: ۲۱۹-۲۱۳).

در رساله‌ای از علیرضا اکبری علل مهاجرت به مناطق حاشیه‌ای تهران، نبود خانواده و عدم نظارت والدین منشأ این معضل معرفی شده است (اکبری، ۱۳۸۴). در رساله‌ی دیگری، آقای محسن ایمان، خود مهاجرت و مناطق فقیرنشین و اماکنی که منشأ این جرم هستند را عامل این بزهکاری دانسته است (ایمان، ۱۳۸۴).

ب) تحقیقات خارجی

پدیده‌ی اشغال عراق و همچنین افغانستان به وسیله‌ی نیروهای خارجی و قبل از آن فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و ایجاد کشورهای فقیر آسیای میانه و نیز بحران در شبه جزیره‌ی بالکان و جنگ‌های بین صرب‌ها و بوسنی نیز منشأ پدیده‌ی بسیار گسترده‌ی روسپی‌گری در این مناطق شد و مهاجرت آنان به مناطق دیگر گردید؛ و حتی در کشور عراق پیمانکاران خارجی به شکل گسترده به قاچاق انسان برای این عمل زشت اقدام نمودند. طبیعتاً در این رابطه مطالب مختلفی نوشته و منتشر شده است (HTM انحرافات جنسی، عملیات روانی، اشغال عراق و گسترش روسپی‌گری: E) (HTM دنیای من، قدمت روسپی‌گری: E).

فرضیات پژوهش

- ۱- به نظر می‌رسد بین عوامل زندگی شهری (تحصیلات پایین، شهرنشینی، وسایل ارتباط جمعی، تحصیلات کم پدر و مادر) روسپی‌گری ارتباط معناداری هست.
- ۲- به نظر می‌رسد بین عدم نظارت اجتماعی (عدم نظارت خانواده، عدم نظارت سایر نهادهای جمعی و عدم پایبندی به مذهب) روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری هست.

۳- به نظر می‌رسد بین کارکرد منفی خانواده (طلاق، خشونت و ازدواج اجباری) و روسپی‌گری رابطه‌ی منفی باشد.

۴- به نظر می‌رسد بین عوامل ناهنجاری اخلاقی (مشکلات اخلاقی زوجین، سرد مزاجی و شکست‌های عاطفی) و روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری باشد.

۵- به نظر می‌رسد بین عوامل فردی (زیبایی چهره، فقر، حاشیه‌نشینی، اعتیاد، درآمد بالای ناشی از روسپی‌گری و نقش همسالان) با روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری باشد.

روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق به شیوه‌ی پیمایشی و از نوع توصیفی تحلیلی بوده. جامعه‌ی آماری مورد مطالعه؛ زنان روسپی و زنان عادی در شهر شیراز در سال ۱۳۸۹ می‌باشد؛ که به واسطه‌ی کمی امکانات و محدودیت زمانی نمونه‌ای از جامعه‌ی آماری گرفته شد که با توجه به حداکثر اشتباه مجاز یا خطای نمونه‌گیری قابل قبول ($d = ۰.۰۶$) و ضریب احتمال ($t = ۱/۹۶$) و با توجه به نامشخص بودن صفت مورد مطالعه، احتمال وجود صفت و احتمال عدم وجود صفت به ترتیب $p = ۰.۵۰$ و $q = ۰.۵۰$.

حجم نمونه بایستی از فرمول: $n = \frac{t^2 pq}{d^2}$ عبارت است از:

$$n = \frac{(1/96)^2 (0.50)(0.50)}{(0.06)^2} = 266$$

حجم آمارگیری طبق رابطه‌ی بالا ۲۶۶ می‌گردد و با توجه به کمبود هزینه و محدودیت زمانی، حجم نمونه ۲۰۰ واحد انتخاب شده و از ۱۰۰ نفر روسپی و ۱۰۰ نفر زن عادی سؤال شده است.

روش نمونه‌گیری

با مراجعه‌ی مستقیم افراد آموزش دیده و موثق به خانه‌های مخصوص فساد (خانه‌ی تیمی)، خیابان‌ها و پارک‌ها و پاتوق‌های این‌گونه افراد، اوصاف در فرضیات مورد پرسش قرار گرفت.

ابزار تحقیق

پرسشنامه‌ی سی‌سؤالی که به شیوه‌ی اسمی و طیف "لیکرت" طراحی شده بود. این پرسشنامه مجموعاً پنج شاخص را مورد سنجش قرار می‌داد که به ترتیب، عوامل زندگی شهری، عدم نظارت اجتماعی، کارکرد منفی خانواده، ناهنجاری اخلاقی و عوامل فردی بود.

روش آماری

اطلاعات جمع‌آوری شده از پرسشنامه، کدگذاری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS و انجام آزمون آماری "رگرسیون" در جدول توصیفی تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

استخراج داده‌ها و ارائه جداول

به منظور دستیابی به اهداف پژوهش و آزمون فرضیه‌ها، اطلاعات به دست آمده به صورت جداول آماری ارائه گردید.

چگونگی ارتباط بین متغیرها

جدول آماری پیش گفته شامل داده‌های آمار توصیفی و آمار تحلیلی (توزیع فراوانی مطابق و نسبی، میانگین، انحراف معیار، ضریب همبستگی پیرسون، ضریب تعیین (R^2) ، T ، F و درجه‌ی آزادی (df) می‌باشد.

تحلیل آماری

برای تعیین اختلاف آماری بین متغیرها از آزمون آماری ضریب همبستگی "پیرسون" و "رگرسیون" خطی متناسب با متغیرها استفاده شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

جدول ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان روسپی و عادی مورد مطالعه‌ی شهر شیراز در خصوص عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر روسپی‌گری بر حسب عوامل زندگی شهری (تحصیلات پایین، شهرنشینی، وسایل ارتباط جمعی و تحصیلات پایین والدین در سال ۱۳۸۹)

جمع		عادی		روسپی		زنان زندگی شهری
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۲۹/۵	۵۹	۴۰	۴۰	۱۹	۱۹	کم
۳۶	۷۲	۴۰	۴۰	۳۲	۳۲	متوسط
۳۴/۵	۶۹	۲۰	۲۰	۴۹	۴۹	زیاد
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

$$B = -0.1174$$

$$S.e = 0.1068$$

$$wald=df=61/639$$

$$P < 0.105$$

بر اساس یافته‌های این جدول در بین نمونه‌های مورد مطالعه بیشترین فراوانی را ۷۲ نمونه، ۳۶ درصد در سطح متوسط و کمترین فراوانی، ۵۹ نمونه، ۲۹/۵ درصد، در سطح کم عوامل زندگی شهری را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند ($P < 0/05$).

جدول ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان روسپی و عادی مورد مطالعه‌ی شهر شیراز در خصوص عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر روسپی‌گری بر حسب عدم نظارت اجتماعی (عدم نظارت خانواده، عدم نظارت اجتماعی سایر نهادها، عدم پایبندی به مذهب در سال ۱۳۸۹)

جمع		عادی		روسپی		زنان
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	عدم نظارت اجتماعی
۶,۵	۱۳	۲	۲	۱۱	۱۱	کم
۴۸	۹۶	۵۴	۵۴	۴۲	۴۲	متوسط
۴۵,۵	۹۱	۴۴	۴۴	۴۷	۴۷	زیاد
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

$$B = 0/274 \quad S.e = 0/119 \quad wald = 4/165 \quad df = 1 \quad P < 0/05$$

بر اساس یافته‌های این جدول در بین نمونه‌های مورد مطالعه بیشترین فراوانی، ۹۶ نمونه، ۴۸ درصد در سطح متوسط و کمترین فراوانی ۱۳ نمونه، ۶/۵ درصد، در سطح کم، عوامل عدم نظارت اجتماعی را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند ($P < 0/05$).

جدول ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان مورد مطالعه در شهر شیراز در خصوص عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر روسپی‌گری بر حسب عوامل کارکرد منفی خانواده (طلاق، خشونت و ازدواج اجباری) در سال ۱۳۸۹

جمع		عادی		روسپی		زنان
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	کارکرد منفی خانواده
۳	۶	۵	۵	۱	۱	کم
۲۸/۵	۵۷	۳۷	۳۷	۲۰	۲۰	متوسط
۶۸/۵	۱۳۷	۵۸	۵۸	۷۹	۷۹	زیاد
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

$$B = 0/401 \quad S.e = 0/125 \quad wald = 10/304 \quad df = 1 \quad P < 0/05$$

بر اساس یافته‌های جدول ۳ در بین نمونه‌های مورد مطالعه بیشترین فراوانی ۱۳۷ نمونه (۶۸ درصد) در سطح زیاد و کمترین فراوانی، شش نمونه (سه درصد) در سطح کم، عوامل کارکرد منفی خانواده در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند ($P < 0/05$).

جدول ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان روسپی و عادی مورد مطالعه‌ی شهر شیراز در خصوص عوامل اقتصادی و اجتماعی مؤثر بر روسپی‌گری بر حسب عوامل ناهنجاری اخلاقی (مشکلات اخلاقی والدین، سرد مزاجی زوجین، شکست‌های عاطفی)

جمع		عادی		روسپی		زنان ناهنجاری اخلاقی
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۷/۵	۱۵	۱۳	۱۳	۲	۲	کم
۴۹/۵	۹۹	۵۲	۵۲	۴۷	۴۷	متوسط
۴۳	۸۶	۳۵	۳۵	۵۱	۵۱	زیاد
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

$$B = ۰/۲۴۲ \quad S.e = ۰/۱۰۷ \quad wald = ۵/۱۵۳ \quad df = ۱ \quad P < ۰/۰۵$$

بر اساس یافته‌های این جدول در بین نمونه‌های مورد مطالعه بیشترین فراوانی ۹۹ نمونه (۴۹/۵ درصد) در سطح متوسط و کمترین فراوانی ۱۵ نمونه (۷/۵ درصد) در سطح کم، عوامل ناهنجاری اخلاقی را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند ($P < ۰/۰۵$).

جدول ۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان روسپی و عادی مورد مطالعه در شهر شیراز در خصوص عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر روسپی‌گری بر حسب عوامل فردی (زیبایی چهره، فقر، حاشیه‌نشینی، اعتیاد، درآمد بالای روسپی و همسالان) در سال ۱۳۸۹

جمع		عادی		روسپی		زنان عوامل فردی
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۳	۶	۱	۱	۵	۵	کم
۴۱	۸۲	۴۶	۴۶	۳۶	۳۶	متوسط
۵۶	۱۱۲	۵۳	۵۳	۵۹	۵۹	زیاد
۱۰۰	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

$$B = ۰/۲۱۱ \quad S.e = ۰/۰۸۳ \quad wald = ۶/۳۶۶ \quad df = ۱ \quad P < ۰/۰۵$$

بر اساس یافته‌های این جدول در بین نمونه‌های مورد مطالعه بیشترین فراوانی ۱۱۲ نمونه (۵۶ درصد) در سطح زیاد و کمترین نمونه ۶ نمونه (۳ درصد) در سطح کم، عوامل فردی را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند ($P < ۰/۰۵$).

نتیجه‌گیری بر اساس جداول توصیفی و تحلیلی

در فرضیه‌ی اول رابطه‌ی بین عوامل زندگی شهری (تحصیلات پایین، شهرنشینی، وسایل ارتباط جمعی و تحصیلات پایین والدین) و پدیده‌ی روسپی‌گری.

یافته‌های جدول ۱ بیانگر آن است که در بین نمونه‌های عادی و روسپی به ترتیب ۲۰ نمونه (۲۰ درصد) و ۴۹ نمونه (۴۹ درصد) در سطح زیاد، عوامل زندگی شهری در پدیده روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند. استنباط این است که استفاده‌ی غیر متعارف از وسایل ارتباط جمعی از جمله فیلم‌های مبتذل و استفاده‌ی ناصحیح از ماهواره، اینترنت و ... از مهم‌ترین عواملی است که زمینه‌ساز انحرافات اخلاقی از جمله پدیده‌ی روسپی‌گری می‌باشد. استنباط می‌شود اگر والدین از سطح سواد و معلومات بالایی برخوردار باشند با مطالعه‌ی نشریات و کتاب‌های مربوطه بیشتر در جریان اتفاقات محیط و اطراف خود قرار گرفته و با برقرار کردن ارتباط منطقی و علمی با فرزندان خود آن‌ها را از نتایج و مشکلات اخلاقی آگاه ساخته و در کاهش این پدیده نقش مؤثری ایفا می‌نمایند. می‌توان استنباط نمود که زندگی شهرنشینی با به همراه داشتن جاذبه‌های زیبا و دلفریب برای جوانان می‌تواند نقش مؤثری داشته باشد؛ بنابر این بین عوامل زندگی شهری و پدیده‌ی روسپی‌گری رابطه‌ی معنادار وجود دارد.

در فرضیه‌ی دوم رابطه‌ی بین عدم نظارت اجتماعی (عدم نظارت خانواده، عدم نظارت سایر نهادها، عدم پایبندی به مذهب) و پدیده‌ی روسپی‌گری بر طبق یافته‌های جدول دو در بین نمونه‌های دارای انحرافات اخلاقی و عادی، ۴۷ نمونه و ۴۴ نمونه یعنی به ترتیب ۴۷ درصد و ۴۴ درصد در سطح زیاد، عدم نظارت اجتماعی را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند.

استنباط آن است که به دلیل فرار گرفتن نمونه‌های مورد مطالعه در سنی که احتمال لغزش با توجه به روحیات اخلاقی و بسیار حساس دختران وجود دارد. اگر والدین فرد را به حال خود گذاشته و بیش از حد آزاد گذارند او را در معرض خطر گذارده‌اند. مادران به دلیل تماس بیشتر با فرزندان دختر خود و کنترل ارتباط آنان می‌توانند در زندگی از انحراف مؤثر باشند.

ایمان داشتن به ارزش‌های دینی و اصول اخلاقی می‌تواند بعنوان پلیسی غایب اما همیشه حاضر فرد را از لغزش باز دارد. می‌شود معتقد بود که نظارت از خانواده شروع شده و به مدرسه و اولیاء آن انجامیده و همچنین برای جامعه نیز پس از مدرسه می‌توان نظارتی در نظر گرفت؛ بنابراین بین عدم نظارت اجتماعی و پدیده‌ی روسپی‌گری رابطه‌ی معنادار معکوس وجود دارد ($P < 0/05$).

در فرضیه‌ی سوم رابطه‌ی بین کارکرد منفی خانواده (طلاق، ازدواج اجباری و خشونت در خانواده) و روسپی‌گری، جدول ۳ نشان می‌دهد که در بین نمونه‌های دارای انحرافات اخلاقی و عادی به ترتیب ۷۹ نمونه و ۵۸ نمونه یعنی ۷۹ درصد و ۵۸ درصد در سطح زیاد پدیده‌ی کارکرد منفی خانواده را مؤثر در این پدیده دانسته‌اند.

به دلیل قرار گرفتن نمونه‌های مورد مطالعه در شرایط خاصی که یکی از حساس‌ترین دوران زندگی هر شخصی می‌باشد با یکی از والدین در خانه احساس کمبود محبت شده و برای رفع این خلاء دنبال راهی می‌گردد؛ و با توجه به نظارت بسیار محدودی که بر این خانواده هست امکان آسیب‌های اجتماعی از پدیده‌ی مورد نظر بسیار فراوان است.

استنباط آن است با توجه به نوع بافت عشیره‌ای و قبیله‌ی موجود در شهر شیراز بعضی از ازدواج‌های اجباری که به دلیل ملاحظات طایفه‌ای انجام شده در بروز این پدیده مؤثر بوده است. ازدواج اجباری، ارضای عاطفی و روحی به طرفین نداده و شخص به دنبال جایگزینی برای پر کردن این خلاء است؛ بنابراین کارکرد منفی خانواده و روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری دارد ($P < 0/05$).

در رابطه با فرضیه‌ی چهارم، رابطه‌ی بین ناهنجاری اخلاقی (مشکلات اخلاقی والدین، سرد مزاجی زوجین، شکست‌های عاطفی) و پدیده‌ی روسپی‌گری جدول ۴ نشان می‌دهد در بین نمونه‌های دارای انحرافات اخلاقی و عادی به ترتیب ۵۱ نمونه و ۳۵ نمونه، یعنی ۵۱ درصد و ۳۵ درصد در سطح زیاد، عوامل ناهنجاری اخلاقی را در پدیده‌ی روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند. استنباط این است چنانچه شخص دچار مشکلاتی نظیر شکست در درس و یا تنبیه‌های بیهوده از طرف مربیان و یا والدین شود و اگر زوجین دارای روابط عاطفی عمیق نباشند، هر کدام از این عوامل در فرزندان ایجاد انحراف می‌نماید که بر دختران این انحراف محتمل است که رویایی با این پدیده باشد؛ بنابراین بین عوامل ناهنجاری اخلاقی و پدیده‌ی روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری وجود دارد ($P < 0/05$).

فرضیه‌ی پنجم رابطه‌ی بین عوامل فردی روسپی‌گری (زیبایی چهره، فقر، حاشیه‌نشینی، اعتیاد، درآمد بالای روسپی و همسالان) یافته‌های جدول ۵ نشان می‌دهد در بین نمونه‌های روسپی و عادی ۵۹ نمونه و ۵۳ نمونه یعنی به ترتیب ۵۹ درصد و ۵۳ درصد، عوامل فردی را در روسپی‌گری مؤثر دانسته‌اند. استنباط آن است که از عوامل چه بسا نتوان یک عامل مثلاً حاشیه‌نشینی یا زیبایی چهره، تنها عامل دانست و چه بسا الزاماً نیز فقر عامل این مسائل نیست ولی در مجموع همه‌ی متغیرها در روی آوری به این پدیده نقش دارند. پس این فرضیه نیز ثابت می‌کند بین عوامل فردی و روسپی‌گری رابطه‌ی معناداری موجود است ($P < 0/05$).

فهرست منابع:

- آیت‌اللهی، محمدتقی (۱۳۷۰). روش‌های آمار زیستی، شیراز، انتشارات دانشگاه شیراز.
- ازکیا، مصطفی (۱۳۶۲). مبانی جرم‌شناسی، تهران، دانشگاه تهران، چاپ اول.
- امینی ابراهیم (۱۳۵۷). آیین همسراری یا اخلاق خانواده، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی.
- ال، بیکر (۱۳۷۷). نحوه‌ی انجام تحقیقات اجتماعی، ترجمه‌ی هوشنگ نایبی، تهران، انتشارات روشن، چاپ اول.
- دانش، تاج‌الدین (۱۳۶۶). انحرافات رفتاری، تهران، نشر آدنیس، چاپ اول.
- ریتزر، جرج (۱۹۸۸). نظریه‌های جامعه‌شناسی، ترجمه‌ی محسن ثلاثی، تهران، انتشارات علمی.
- ستوده، هدایت‌الله (۱۳۸۳). آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران، آوای نور، چاپ اول.
- سختوت، جعفر (۱۳۶۵). جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی، تهران، دانشگاه پیام نور، چاپ اول.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۷۵). روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران، نشر آگاه، چاپ دوازدهم.
- شامبیانی، هوشنگ (۱۳۷۵). بزهکاری اطفال و نوجوانان، تهران، انتشارات دستیار، چاپ اول.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸). تجدد و تشخص، جامعه و هویت شخصی در عصر جدید، ترجمه‌ی ناصر موفقیان، تهران، نشر نی.
- فرجاد، محمدحسین (۱۳۵۷). آسیب‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات، تهران، چاپ کامران.
- فرجاد، محمدحسین (۱۳۷۱). آسیب‌شناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی انحرافات، تهران، انتشارات بدر، چاپ پنجم.
- لوییس، کوزر (۱۹۷۱). زندگی و اندیشه‌ی بزرگان جامعه‌شناسی، ترجمه‌ی محسن ثلاثی، انتشارات علمی فرهنگی.
- ممتاز، فریده (۱۳۸۱). انحرافات اجتماعی، نظریه‌ها و دیدگاه‌ها، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- پیوند، ماهنامه‌ی انجمن اولیا و مربیان، مرداد ۷۸.
- پیوند، ماهنامه‌ی تربیتی، مهر ۸۳.
- قائم، علی (۱۳۶۴). "آسیب‌ها و عوارض اجتماعی"، مجله‌ی روانشناسی بالینی، دوره‌ی سوم، شماره‌ی ۱۱.

- نشریه‌ی راه مردم، مرداد ۷۸.
- نمایه‌ی پژوهش، بهار ۸۰.
- نمایه‌ی پژوهش، بهار ۸۵.
- هیئت مؤلفان (۱۳۸۳). بررسی مسائل اجتماعی ایران، تهران، دانشگاه پیام نور، چاپ پنجم.
- HTM*، انحرافات جنسی، عملیات روانی، اشغال عراق و گسترش روسپی‌گری.
- HTM*، دنیای من، قدمت روسپی‌گری.
- اکبری، علی‌رضا (۱۳۸۴). بررسی علل مهاجرت به مناطق حاشیه‌ی تهران، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه تهران.
- ایمان، محسن (۱۳۸۴). موانع و علل بازدارنده مهاجرت به کلان‌شهرها، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه تهران.
- برخو، صدیقه (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر روابط دوستی پسر و دختر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان.
- گودرزی، زهره (۱۳۸۷). بررسی عوامل اجتماعی بر گونه‌شناسی انحرافات در بین دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد گچساران، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد واحد گچساران.

Aker Ronald (1977). Deviant behavior, a social learning approach :Belmont calif wadesworth.

Becker Howard S. (1991). Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance, USA: The Free Pness.

Coser Lewis A. (1971). Masters of Sociological Thought NewYork Harccourt Brace Jovanovich Inc.

Cloward Richard and Ohlin Lloyd (1960). Delinquency and Opportunity A theory of Delinquent Gangs Chicago Free Press.

Downes David and Rock Paul (1988). Understanding Deviance Oxford University Press.

Dukheim Emil (1951). Suicide: A Study In Sociology, New York: Free Press.

Dukheim Emile (1964). The Divisicn of Labor In Society, New York Free Press.

Dukheim Emile (1956). The Elemetary Forms of Religious Life U. S. A: Free Press.

Dukheim Emile (1966). Rules of Sociological Method, New York: Free Press.

Hirschi, Travis (1969). *Causes of Delinquency*, Berkeley: university of California.

Liska Allen E. and Messner Steven F. (1999). *Perspectives on crime and Deviance*, New Jersey: Prentice Hall.

H. N. (1999). "Social Deviance, Reading in Theory and Research", U.S.A : Prentice Hall, P. P. 37-45.

Merton R. K. (1957). *Social Theory and Social Structure*, New York: Free Press.

Ritzer, George (1988). *Contemporary Sociological Theory*, Singapore: McGraw-HillInc.

Sutherland, Edwin H. and Cressy Donald R. (1970). U.S.A: J. B Lipp-incott Cunpany.

Taylor Ian. Walton and Young Jock (1973). *The New Crimiology: For a Social Theory of Deviance*, London: Routledge & Kegan Paul.

Wolf, Kurt, ed. (1960). *Emile Durkheim: Writings on Sociology and Philosophy*, New York: Harper & Row.